

(EK)

M Ø T E

i EØS-utvalget

onsdag den 4. desember kl. 15

Møtet vart leidd av leiaren i EØS-utvalet, Haakon Blankenborg.

Til stades var: Frå utanrikskomiteen: Haakon Blankenborg, Marit Arnstad, Hallvard Bakke, Kjell Magne Bondevik, Kaci Kullmann Five, Terje Riis-Johansen (for Anne Enger Lahnstein), Svein Ludvigsen (for Anders Talleraas) og Carl I. Hagen (for Fridtjof Frank Gundersen).

Frå EFTA/EØS-delegasjonen: Einar Steensnæs, Roger Gudmundseth og Reidar Johansen.

Av Regjeringas medlemmer var til stades: Utanriksminister Bjørn Tore Godal.

Følgjande embetsmenn vart gitt tilgjenge til møtet: Politisk rådgjevar Jardar E. Flaa, Utanriksdepartementet, ekspedisjonssjef Atle Leikvoll, Utanriksdepartementet, avdelingsdirektør Anders Erdal, Utanriksdepartementet, avdelingsdirektør Roy Kristiansen, Kulturdepartementet, byråsjef Beate B. Ekeberg, Utanriksdepartementet og rådgjevar Geir O. Pedersen, Utanriksdepartementet.

Vidare var til stades komiteens sekretær, Åge B. Grutle.

Dagsorden:

1. Aktuelle rettsaker for møtet i EØS-komiteen 13. desember 1996. Se vedlagte brev fra Utanriksdepartementet, datert 27. november d.å., med oversikt over de relevante rettsaker.
2. Eventuelt.

Sak nr. 1

Aktuelle rettsaker for møtet i EØS-komiteen 13. desember 1996. Se vedlagte brev fra Utanriksdepartementet, datert 27. november d.å., med oversikt over de relevante rettsaker.

LEIAREN: Eg gir ordet til utanriksministeren.

(EK)

UTENRIKSMINISTER BJØRN TORE GODAL: Alle de 11 rettsaktene som er omtalt i den listen som utvalget har fått tilsendt, forventes å komme opp i EØS-komiteen den 13. desember 1996.

Det er en spesiell sak: Direktivet om standard for overføring av fjernsynssignaler medfører behov for en ny lov. Fra norsk side vil vi derfor ta forbehold i EØS-komiteen om Stortingets samtykke til godkjenning av beslutning om innlemmelse av dette direktivet i EØS-avtalen. Proposisjon om denne saken vil bli framlagt på nyåret.

I tillegg til rettsaktene forventes EØS-komiteen å fatte beslutning om EFTA/EØS-landenes deltakelse i fellesskapets program INFO 2000, som har til hensikt å fremme utviklingen av nye europeiske multimedieprodukter og -tjenester, og stimulere behovet for slike tjenester. Jeg beklager at omtalen av den siste saken ble oversendt seinere enn det som er vanlig når det gjelder bakgrunns materialet til møtene i EØS-utvalget, og at teksten til dette rådsvedtaket om programmet måtte oversendes på dansk. Det skyldes at det først etter oversendelsen av det øvrige materiale ble klart om det var slik at beslutning om deltakelse måtte fattes i desember. Det ble klart. Poenget med det var at om vi ikke fikk et slikt vedtak i desember, ville norske prosjekter ikke kunne få tildelt prosjektmidler etter søknad for 1997. Den sjansen var vi ikke innstilt på å ta.

Først vil jeg gi en kort orientering om resultatet av forhandlingene med EU om en tollsamarbeidsavtale, som på mange måter er den største og mest positive saken i dag. Forhandlingene om dette ble avsluttet 7. november i år, og siktemålet med disse forhandlingene med EU-kommisjonen var å komme fram til en avtale med EU som kan videreføre uten problemer selve det materielle innholdet i dagens avtaler med Sverige og Finland. Dette har vi lyktes med fullt ut.

Bakgrunnen for dette er at vi jo i Norden har hatt et grensetollsamarbeid med Sverige og Finland bygd på avtaler fra henholdsvis 1959 og 1968. Avtalen gir som kjent partene kompetanse og myndighet til å fortolke ved grensene på vegne av hverandre. Med våre langstrakte grenser er det selvfølgelig en fornuftig måte å gjøre det på, og disse forenklingene sparer både Sverige, Norge og Finland for betydelige administrative kostnader og bidrar vesentlig til å lette trafikken ved grensen. Jeg vil tro flere av utvalgets medlemmer har notert seg hvordan dette foregår i praksis.

Ved Sveriges og Finlands inntreden i EU mente EU i utgangspunktet at disse bilaterale, gamle avtalene gikk lenger enn det EU-retten kunne tillate. En

(EK)

er ikke vant til å tenke i de baner at naboer kan hjel-
pes ad, iallfall ikke hvis de ikke er med i EU. Norske
tolltjenestemenn hadde dermed strengt tatt ikke an-
ledning til å utføre fortolling på vegne av svenske
og finske myndigheter. Derfor var det nødvendig å gå
inn i forhandlinger og avklare dette spørsmålet nær-
mere.

Som sagt: Vi ble ferdig med disse forhand-
lingene 7. november, og det innebærer at de avtalene
vi har, vil være forenlige med fellesskapsretten fra
det tidspunkt avtalen trer i kraft. Etter planen skal
det skje 1. mars 1997. Avtalen er av en slik karakter
at det ikke vil være nødvendig å endre de bilaterale
avtaler med Sverige og Finland fra henholdsvis 1959
og 1968.

Jeg vil også si noen ord om resultatet av for-
handlingene med EU om endringene i Protokoll 2 til fri-
handelsavtalen med EF. Bakgrunnen for disse forhand-
lingene var - som jeg tror de fleste vil huske - gjen-
nomføringen av WTO-avtalen og overgangen til tollba-
sert vern. Det medførte fra 1. juli 1995 endringer i
importregimet for bearbeidede landbruksprodukter både
inn i Norge og inn i EF. For noen varer ble den nye
tollen betydelig høyere enn importavgiftene som tid-
ligere ble anvendt. I tillegg medførte Sveriges og
Finlands EU-tiltredelse økte tollsatser på enkelte tra-
disjonelle norske eksportvarer til disse landene.

På bakgrunn av dette har Norge og EU forhand-
let fram en avtale om å redusere tollsatsene for be-
arbeidede landbruksprodukter som faller inn under Pro-
tokoll 2 til frihandelsavtalen mellom Norge og EF.
Viktige varer her er eksempelvis bakervarer, supper,
pizza, sauser og sukkertøy.

EU vil også opprette en tollkvote for eksport
av norsk sjokolade på et tollnivå betydelig lavere enn
den vanlige toll.

Disse endringene gjennomføres med tilbakevir-
kende kraft fra 1. september 1996.

Videre er det enighet om å videreføre med til-
bakevirkende kraft fra 1. januar 1996 tollfrie kvoter,
som ble forhandlet fram i kjølvannet av EU-utvidelsen
for å opprettholde tradisjonelle handelsstrømmer mellom
Norge og de nye EU-medlemmene. Det er greiere å for-
holde seg til dette så lenge man snakker om tradisjo-
nelle handelsstrømmer, og de viktigste varene her var
typisk nok viktige, strategiske varer som akevitt, mar-
garin, teknisk sprit, supper og sauser. Disse toll-
frie kvotene ble ikke videreført i 1996 i påvente av
en Prokokoll 2-avklaring. Avtalen forventes vedtatt

(EK)

i EU 6. desember, altså på fredag, og deretter kan en brevveksling mellom Norge og EU undertegnes.

Så litt om rettsaktene. Fem av disse rettsaktene gjelder tekniske krav til motorvogner. To av disse innfører endringer av hovedsakelig administrativ art i direktiver som allerede er en del av EØS-avtalen. To rettsakter - og det er vel da det viktigste - øker sikkerheten ved bruk av motorvogner på to forskjellige måter og to forskjellige områder. Den ene rettsakten innfører krav om skjerming mot utsendelse og mottak av elektromagnetisk støy og strengere krav til tillatt utstråling av slik støy. Den andre stiller krav til tyverialarmer og startsperrereanordninger dersom disse skal installeres i motorvogner.

Den siste rettsakten tillater i underkant av et år til et noe høyere utslipp av forurensende gasser fra små dieselmotorer enn fra større dieselmotorer. Det høres i utgangspunktet ikke bra ut, men hva er bakgrunnen for dette? Det er kun et mindre antall, rundt 1 000, små dieselbiler som omfattes av denne lempningen av utslippsgrensen. Bakgrunnen for denne lempningen for små motorer er vansker med å utvikle teknisk og økonomisk forsvarlige løsninger for denne typen små dieselkjøretøyer som omfattes av denne rettsakten. Og for å unngå en forskyvning over mot bruk av tyngre og mer forurensende kjøretøyer har man i stedet valgt å lempe litt på utslippskravene for disse små dieselbilene. Rettsaktene vil bli gjennomført i norsk rett ved endringer i kjøretøyforskriftene.

Så noen ord om rettsakten om fjernsynssignaler. Den tar sikte på å fremme standardisering innen fjernsynsformidling og produksjon av fjernsynsapparater for å oppnå billig produksjon av fjernsynsapparater og styrke europeiske fabrikanter i konkurransen med fabrikanter utenfor Europa. For kabelfjernsynsselskapene vil gjennomføringen av direktivet medføre behov for investeringer i oppgradering av nettene.

De internasjonale reglene som gjøres gjeldende også nasjonalt gjennom rettsakten om transport av farlig gods på jernbane, har ligget til grunn for NSBs transport av farlig gods siden 1990. Disse vil nå bli innarbeidet i forskriften om transport av farlig gods på vei og jernbane.

De to siste rettsaktene fastlegger kriterier for tildeling av EUs miljømerke på henholdsvis vaskemaskiner og kopieringspapir. Det er vanskelig å foreta en direkte sammenligning mellom Svanemerket og EUs kriterier. Det er vanskelig å si at det ene systemet generelt er strengere enn det andre, og som illustrasjon på det vil jeg nevne at når det gjelder vaskemaskiner, er kriteriene skjerpet i forhold til EUs regler. Men

(EK)

det er likevel vanskelig å sammenligne med Svanemerkets regler. EUs krav er strengere enn våre når det gjelder energi- og vannforbruk ved vaskemaskiner, mens Svanemerket er strengere med hensyn til selve vaskemaskinens funksjonskrav, altså krav til hvordan vaskemaskinen skal fungere - når den først går.

Tilsvarende er det vanskelig å sammenligne direkte Svanemerket og Den blå lilje når det gjelder kopieringspapir. EUs kriterier er strengere på ett området, nemlig krav til organisk materialutslipp i vann når dette produktet er ferdig, for å si det slik, og det skal resirkuleres eller destrueres på en eller annen måte - altså kopipapir. Jeg bare nevner dette som eksempler på problemstillingen på dette området.

Uansett er nå som før det sentrale at folk som kjøper miljømerkede varer, enten det er Den blå lilje eller Svanemerket, skal vite at dette er gjennomgående mer miljøvennlige produkter enn andre produkter som også kan være tillatt, men som altså ikke har noe kvalitetsstempel verken fra EU eller fra Norge.

KACI KULLMANN FIVE (H): Jeg synes de rettsaktene som skal opp til behandling i komiteen, ser helt greie ut, så vi har ingen merknader til det fra Høyres side. Når det gjelder fjernsynssignaler, kommer vi tilbake til selve lovbehandlingen, men også på det punktet er mitt hovedinntrykk at det er uproblematisk.

Jeg har bare en kort kommentar til spørsmålet om videreføring av tollsamarbeid og Protokoll 2 og slutføring av forhandlingene der: Jeg vil gjerne si at jeg synes det er meget positivt at man har kommet frem til så tilfredsstillende løsninger på disse feltene.

Nå skal ikke jeg garantere at jeg fikk med meg alle detaljene i dette, og det kan være nyttig for oss å sitte med. Jeg vil bare spørre utenriksministeren om det er mulig å sende oss i etterhånd skriftlig det han sa på disse to punktene.

MARIT ARNSTAD (SP): Jeg vil gjerne støtte det Kaci Kullmann Five sier når det gjelder spørsmålet om å få oversendt skriftlig det som ble sagt om tollsamarbeidsavtale og Protokoll 2 om bearbeidede landbruksvarer, for det er enkelte deler av det som er vanskelig å ta rett over bordet.

(EK)

Jeg har merknader til tre av direktivene. Det ene gjelder det utenriksministeren var inne på om miljømerkeordningen. Jeg har lyst til å vise til at Senterpartiet har hatt en viss motstand når det gjelder grunn-direktivet. Det som i dag kommer fram, er ting som videreføres i forhold til grunnforordningen om miljømerket. Vi har hatt innvendinger i forhold til bruken av EUs merke kombinert med Svanemerket, og jeg finner grunn til å gjenta og understreke det.

Vi vil gjerne fra Senterpartiets side ta et forbehold når det gjelder overføring av fjernsynssignaler. Det virker å være en komplisert sak som det ikke ut fra de papirene vi nå har fått oversendt, er mulig å få den hele og fulle oversikt over. Det er også en sak som vil komme til behandling i Stortinget på et senere tidspunkt. Jeg vil på det grunnlaget ta et forbehold om den saken.

Den tredje kommentaren går på utslippskrav til dieselmotorer. Det en nå legger opp til, betyr at Norge har innført en forskrift som vi nå må oppheve, og så skal vi gjeninnføre forskriften neste høst. Jeg syns ærlig talt det er anstaltmakeri at det skulle være nødvendig for Norge å oppheve en forskrift vi har innført, og så gjeninnføre forskriften neste høst. Norge burde ha mulighet for å videreføre den forskriften vi har, når EU nå likevel kommer etter om ett års tid.

(KML)

REIDAR JOHANSEN (SV): Først til spørsmålene om Protokoll 2 og om å få oversendt materiell. Der slutter jeg meg til det som har vært sagt.

Vi har hatt de samme merknader til miljømerking som Senterpartiet, så på det punktet slutter jeg meg til det Marit Arnstad har sagt.

Når det gjelder utslippssaken, 396 L 0001, vil jeg gjerne be statsråden avklare hvorvidt vi på nasjonalt grunnlag faktisk vil utsette dette, om det er nødvendig. Hvis ikke vil jeg komme tilbake til om vi skal vurdere veto i forhold til denne saken.

CARL I. HAGEN (FRP): Det gjelder Europa-parlaments- og rådsdirektiv 95/47/EF, om fjernsynssignaler. Til dette sa utenriksministeren at dette også hadde som formål å styrke EU-produsenters konkurransevne vis-à-vis land utenfor EF. Jeg vil gjerne høre litt mer om det, og om man har ivaretatt forbrukerinteressene, som jeg synes er det viktigste hensynet for oss på det punkt. Hvis dette er en beskyttelse som i realiteten medfører dyrere apparater fra andre land, vil jeg gjerne se litt nærmere på akkurat det.

KJELL MAGNE BONDEVIK (KRF): Når det gjelder ønsket om å få oversendt materiell, slutter jeg meg til det som er sagt tidligere av andre.

Når det gjelder direktivforslagene, har vi fra Kristelig Folkepartis side ikke noe å innvende. Jeg vil tvert imot føye til som en positiv bemerkning at dette er eksempel på at EØS-avtalen gjør at vi må skjerpe en del miljøkrav, og det er jo bra.

Når det gjelder direktiv 396 L 0001, om avgasser og partikler fra dieselmotorer, er det også noe som er kommet på grunn av EØS. Hvis en ikke trenger å utsette virkningen i Norge selv om direktivet innføres et år senere når det gjelder de såkalte B-kravene, har ikke jeg noe imot at det gjøres gjeldende i Norge nå, men jeg antar at dette bl.a. har med import av motorer å gjøre, og at det derfor kanskje er vanskelig å ha en annen ikrafttreden i Norge enn EØS-området for øvrig. Så hvis det er en rimelig begrunnelse for det, synes jeg vi skal akseptere denne utsettelsen. Jeg tror kanskje dette er noe Norge uansett ikke hadde gjort på egen hånd uten at vi hadde fått dette påtrykket for å gjøre det.

(KML)

Når det gjelder dette med fjernsynssignaler, kommer vi tilbake til det i odelsting og lagting, siden det her kreves en lovendring. Jeg ser umiddelbart ikke noen store problemer med dette, men det er klart at vi skal behandle det på en grundigere måte når vi får det som proposisjon, og tar selvsagt da det forbeholdet.

UTENRIKSMINISTER BJØRN TORE GODAL: Når det gjelder forespørslene om å oversende materiale som belyser i en mer stillfarende form og med tid til studier, skal vi selvfølgelig leve opp til det. Det er flere av utvalgets medlemmer som har bedt om slikt materiale, og det vil gruppene få tilstilt.

Når det gjelder fjernsynsstandarddirektivet, kan jeg kort si følgende: Poenget er å innføre en felles standard for digitale fjernsynssendinger i Europa. I dag er det flere slike standarder også internt i EU. Kjøper man f.eks. et fransk eller tysk fjernsynsapparat, er det ikke gitt at de kan brukes til å se på TV om man tar det over landegrensene. Jeg synes vi har interesse av å medvirke til at vi får felles standarder på det området. Det er noe som ikke fordyrer, det er noe som gjør det billigere, og det er det som er hovedhensikten med dette direktivet. Vi vil eventuelt redegjøre for bivirkninger av det slag, om de skulle foreligge, som representanten Carl I. Hagen tar sikte på, men hensikten er mer anvendelig produksjon av fjernsynsapparater og selvsagt å gjøre apparatene billigere for forbrukerne.

Når det gjelder spørsmålet om diesel, ser vi det som et ganske stort og viktig spørsmål, hvor vi har interesse av felles europeiske regler på et stadig strengere nivå. For Norge er denne lille justeringen høyst ubetydelig i forhold til de 1 000 bilene en her snakker om, mens vi altså får felles ordninger for både tyngre og mindre biler i hele det europeiske markedsområdet innenfor det tidsperspektivet jeg gjorde rede for. Da er det en liten sak, føler jeg, og jeg forstod det slik at f.eks. representanten Bondevik også ser det på samme måte. Men her har vi jo alltid en avveining. Det kan jo tenkes at vi setter hæla i bakken selv om de områdene hvor vi ser at utviklingen går i riktig retning, og da er Regjeringens tilbøyelighet, med mindre det er store problemer, at vi arbeider for felles skjerpede regler framfor ikke å bidra eller å helle sand i maskineriet på veldig små ting, som fortøner seg som detaljer i den store sammenhengen.

Ellers kommer vi tilbake til de spørsmålene som knytter seg til proposisjoner til Stortinget, hvor vi har forbehold om Stortingets godkjenning. Der vil vi selvsagt gå de vanlige rundene med spørsmål og svar

(KML)

til departementet, og vi skal selvfølgelig bruke merknadene her rundt bordet til også å belyse det i proposisjonene når de kommer.

Senterpartiets innvendinger på miljømerking har vi notert som et kurant da capo, for å si det på den måten. Jeg forstod det ikke slik at en hadde forventninger om at Regjeringen skulle snu i sin grunnoppfatning. Vi ser begge merkeordningene som positive, og vi tror at vi har interesse av i et langsiktig perspektiv å få til en felles merkeordning. Men det er et noe lengre lerret å bleke, og som sagt, vi får en ny diskusjon om det når den tid kommer. Problemet her består jo i det jeg var inne på avslutningsvis i innledningen, at det av og til er veldig vanskelig å sammenligne - EU kan ha skjerpede krav på noen områder i forhold til våre og omvendt. Da må vi selvfølgelig ha en totalvurdering av det spørsmålet når den tid kommer. Det er ikke noe presserende spørsmål, men det er selvfølgelig et prinsipielt, interessant og viktig spørsmål. - Jeg tror det var det vesentlige.

LEIAREN: Er det fleire som ber om ordet? - Dagsordenen for EØS-komiteen omdelt 29. november, er det nokon som har spørsmål til den?

MARIT ARNSTAD (SP): Det gjaldt dagsordenens punkt 6, "Veterinary issues: update". Hvilken form for oppdatering er det snakk om på dette tidspunktet? Er den saken nå politisk avklart på en slik måte at det er kommet fram til noen undertegning når det gjelder en avtale? Er det enighet? Så vet jeg ikke om det er behov for å si noe om dagsordenens punkt 7, om det er noe nytt som er kommet fram der.

UTENRIKSMINISTER BJØRN TORE GODAL: Når det gjelder veterinære spørsmål, er det - dessverre eller heldigvis, avhengig av hvordan en ser det - ikke slik at vi regner med noen avklaring av dette på dette møtet. Jeg kan si i denne lukkede forsamling at vi har indikasjoner på at EU neppe kan komme noe særlig videre på dette eller forberede seg på det før i EØS-komiteens møte i mars. Det er noe senere enn vi har forutsatt. Uansett arbeider vi ufortrødent videre, og jeg har forstått det slik at landbruksministeren planlegger en større gjennomgang av alle disse spørsmålene gjennom en orientering i Stortinget i januar kommende år. Dermed får en, tror jeg, en bred parlamentarisk behandling av de viktigste sidene ved det spørsmålet.

(KML)

LEIAREN: Laks var det spørsmål om.

UTENRIKSMINISTER BJØRN TORE GODAL: Det er ikke noe nytt, for å si det slik - men det er selvfølgelig mye å si om det. Næringen, Fiskeridepartementet og andre er aktive i å følge opp denne saken i EU-systemet, men den går sin gang, og det er ikke noe nytt i forhold til det som ble sagt fra min side forrige gang.

KACI KULLMANN FIVE (H): Jeg vet ikke om jeg kan være helt enig med utenriksministeren i det, for det nye som har skjedd, er jo at den britiske regjeringen har bedt om "safe guards" - altså bruk av hurtigbeslutning på å innføre minstepris for laks så fort som mulig. Det de ønsker, er å få dette for julesalget. Nå er julesalget fra den norske næringens side allerede avtalt i stort monn hva gjelder pris-siden, men noen av oss fra utenrikskomiteen hadde en oppdatering med næringen i formiddag, så det er i den sammenheng noen av oss har fått kopi av disse brevene, og det er jo en ny utvikling. Men selve basispakken, så vidt jeg har forstått, ligger jo der, og hele den prosessen går sin gang.

UTENRIKSMINISTER BJØRN TORE GODAL: Beklager, leder, men jeg har hørt om dette så lenge at jeg trodde jeg hadde vært inne på det i det siste møtet. Det har jeg da ikke vært. Men det er helt riktig at Scottish Office har aktivisert seg. Det er en britisk institusjon, under britisk ledelse, men den ledes av skotter, og det bidrar til sakens stilling at også utenriksminister Rifkind er skotte. De har følt, tror jeg, kraftig skotsk press på handling innenfor rammen av imperiet i denne sak, og det er riktig at de har meldt seg på banen. Vi har imidlertid ingen indikasjoner fra kommisjonen på at det endrer holdningen til det spørsmålet. Men det er klart at det er en bekymringsfull utvikling. Vi tillater oss imidlertid å se det som et ledd i den skotske valgkamp.

LEIAREN: Fleire har ikkje bedt om ordet til dette punkt eller Eventuelt.

Møtet slutt kl. 15.30.
